

การปรับตัวของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์เพื่อการแข่งขันในสังคมข่าวสาร

นางประไพ ไกรสรโกวิทย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-072-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

REDESIGNING THE BANGKOK POST TO IMPROVE
ITS COMPETITIVE EDGE IN INFORMATION SOCIETY

Mrs. Prapai Kraisornkovit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Journalism

Department of Journalism

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-072-9

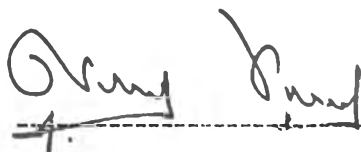
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การปรับตัวของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์เพื่อการแข่งขันในสังคมข่าวสาร

โดย นางประไพ ไกรสรโกวิท

ภาควิชา วารสารสนเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ดรุณี หิรัญรักษ์

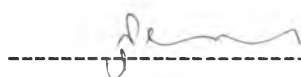
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

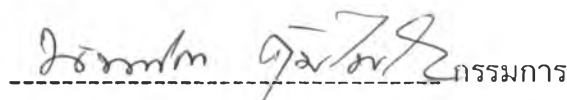
ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์สุกัญญา สุตบรรทัด)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. ดรุณี หิรัญรักษ์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ นันทริกา คุ่มไพโรจน์)

ประไพ ไกรสรโกวิทย์: การปรับตัวของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์เพื่อการแข่งขัน
ในสังคมข่าวสาร (REDESIGNING THE BANGKOK POST TO IMPROVE ITS COMPETITIVE
EDGE IN INFORMATION SOCIETY) อ. ที่ปรึกษา: รศ. ดร. ดรฤณี หิรัญรักษ์, 154 หน้า.
ISBN 974-638-072-9

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการปรับตัวของหนังสือพิมพ์
บางกอกโพสต์เพื่อการแข่งขันในสังคมข่าวสาร และเปรียบเทียบโครงสร้างและรูปแบบของ
หนังสือพิมพ์ที่เปลี่ยนไปภายหลังการปรับตัว รวมถึงสาเหตุที่ต้องมีการปรับตัวและผลกระทบจาก
ภาวะเศรษฐกิจถดถอย โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์แบบ
เจาะลึก และจากเอกสาร

ผลวิจัยพบว่า การปรับตัวของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์เน้นการปรับเปลี่ยนตัวผลิตภัณฑ์
คือ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์เป็นหลัก โดยเลือกใช้กระบวนการปรับเปลี่ยนตามแนวทางของนัก
ออกแบบหนังสือพิมพ์ชั้นนำของโลกชาวอเมริกัน ชื่อ มร. โรเบิร์ต ล็อควูด ซึ่งมีทั้งสิ้น 10 ขั้นตอน
ผลของการปรับเปลี่ยนที่สำคัญ คือ การได้หนังสือพิมพ์ในรูปแบบใหม่ที่ทันสมัยและสอดคล้องกับ
ความต้องการของผู้อ่านในสังคมข่าวสารมากยิ่งขึ้น ซึ่งพบว่าเป็นการปรับเปลี่ยนในเรื่องโครงสร้าง
รูปแบบ และการออกแบบจัดหน้า ในส่วนของโครงสร้างของหนังสือพิมพ์ พบว่า เป็นการจัด
ระเบียบและลำดับความสำคัญของเนื้อหาข่าวใหม่ใน 3 ส่วนหลักของหนังสือพิมพ์ ในส่วนของรูปแบบ
พบว่าเป็นการปรับเปลี่ยนในเรื่องตารางจัดหน้า ลักษณะและขนาดของตัวอักษรและหัวหนังสือพิมพ์
สำหรับการออกแบบจัดหน้านั้น พบว่า ยังคงรักษารูปแบบเรียบง่ายและเน้นการนำภาพข่าวและ
กราฟิกมาใช้ร่วมกับองค์ประกอบอื่นๆ เพื่อดึงดูดใจผู้อ่าน รวมทั้งเป็นการนำทางผู้อ่านให้เข้าถึง
ข่าวสารได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

สำหรับสาเหตุที่ทำให้ต้องมีการปรับตัวนั้นพบว่า เป็นเพราะสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสู่
สังคมสารสนเทศ ทำให้หนังสือพิมพ์ต้องเผชิญกับการแข่งขันทั้งกับสื่อใหม่ๆ และสื่อต่างๆ ที่มีอยู่เดิม
หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ในรูปแบบใหม่จึงถูกใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารการตลาดเพื่อ
เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้านธุรกิจนในสังคมข่าวสาร

ในส่วนของผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอย พบว่า ทำให้บริษัทฯ ต้องปรับโครงสร้าง
องค์การบางส่วน โดยยกเลิกธุรกิจที่ไม่ทำกำไรและลดสายงานบางส่วนที่มีค่าใช้จ่ายสูง ผลกระทบ
ในส่วนของกระบวนการปรับตัว พบว่า ทำให้มีการชะลอตัวในเรื่องการจัดระเบียบห้องข่าวใหม่ของ
กองบรรณาธิการเพื่อรองรับเทคโนโลยีการจัดหน้าด้วยคอมพิวเตอร์

ภาควิชาวารสารสนเทศ.....
สาขาวิชา การหนังสือพิมพ์.....
ปีการศึกษา 2540.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3970965828 : MAJOR JOURNALISM

KEYWORD : REDESIGNING / COMPETITION / INFORMATION SOCIETY

PRAPAI KRAISORNKOVIT : REDESIGNING THE BANGKOK POST TO IMPROVE ITS COMPETITIVE EDGE IN INFORMATION SOCIETY. THESIS ADVISOR :

ASSOC. PROF. DR. DARUNEE HIRUNRAK. 154 pp. ISBN 974-638-072-9

The objectives of this qualitative study are to examine the redesign of the Bangkok Post newspaper to improve its competitive edge in the information society, and review the paper's new structure and format. The study also examines the reasons for the decision to redesign, and the effects of the economic downturn on the process. The methodology used includes partial observation, depth interviews and documentary research

Results of the study show that the Bangkok Post has put most emphasis on the change in the newspaper's appearance as a means of sharpening its competitive edge. It shows how Robert Lockwood's 10-step redesign process changed the appearance and presentation of the Bangkok Post to produce a newspaper which would be better fitted to serve its readers in the information society.

The redesign was focussed on two areas: structure and format. Structural changes led to the inclusion of more news coverage in three major sections, with a clearer and more reader-friendly sequence of presentation. Changes in the format involved column grid, typefaces, sizes and the nameplate. The editing and lay-out format still followed the clean, clear classic design, but in addition to better quality pictures and graphics, labels, second decks and a summary page were introduced to lead the reader into the news stories more easily and effectively.

The reasons for the redesign were the strong business competition presented by the dynamic new media in the information society, coupled with improvements in the existing news media. The result of the Bangkok Post's new appearance was an improvement on an already positive image, and the newspaper has become a more effective means of marketing communication.

The downturn in the economy affected the company as a whole, and the redesign in particular when the process was in its ninth stage. It has caused a slow down in newsroom reorganization which is necessary for the installation of the new pagination system.

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ.....

สาขาวิชา.....การหนังสือพิมพ์.....

ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อนิสิต..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้เพราะได้รับความกรุณาและน้ำใจจากหลายๆ ท่าน ข้าพเจ้าขอกราบขอพระคุณ รศ. ดร. ดร. ตรี หิรัญรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้ง ศ. สุกัญญา สุตบรรทัด และ รศ. นันทริกา คัมไพโรจน์ ซึ่งเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ มากมาย จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาที่ครบถ้วน สมบูรณ์

ข้าพเจ้าขอกราบขอพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้อันเป็นประโยชน์ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในสถาบันแห่งนี้

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ คุณพิชาย ชื่นสุขสวัสดิ์ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์ และคุณเดวิด แพทท บรรณาธิการฝ่ายออกแบบ รวมทั้งพนักงานในกอง บรรณาธิการหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณน้ำใจของเพื่อนๆ และน้องๆ คุณสรายุทธ กันหลง คุณสายชล คุณจ่านงค์ที่เป็นกำลังใจและให้คำแนะนำในระหว่างศึกษาที่คณะนิเทศศาสตร์มาโดยตลอด คุณอรุณ เพิ่มพูนโสภณ ที่ให้ความช่วยเหลือในการถ่ายภาพสำหรับใช้ในการทำวิทยานิพนธ์นี้ ทั้งหมด คุณบัญญัติ คุณน้อย คุณเบอร์นี่ คูเปอร์ คุณกัณหา น้องอ้อย น้องสองเก้ น้องอุ๋ น้องโต และน้องป้อม ที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องข้อมูลการพิมพ์ และเทคนิคการจัดหน้าทั้งในระหว่างศึกษาและในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณ คุณประทีนและคุณสิบพงศ์ ยิ่งน้อย พี่สาวและ พี่ชาย รวมทั้งพี่อึ้ง และอ้อ-อัน ที่คอยเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนข้าพเจ้ามาโดยตลอด

ประไพ ไกรษรโกวิทย์

เมษายน 2541

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญแผนภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหานำวิจัย	11
วัตถุประสงค์การวิจัย	11
ข้อตกลงเบื้องต้น	11
ขอบเขตการวิจัย	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
แนวคิดเกี่ยวกับสื่อใหม่ในยุคสารสนเทศ.....	14
ทฤษฎีองค์การและการสื่อสารภายในองค์การ	19
แนวคิดด้านการสื่อสารการตลาด	27
แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบและจัดหน้าหนังสือพิมพ์.....	32
แนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัว (Redesign) ของหนังสือพิมพ์	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	47
แหล่งข้อมูล	48
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การตรวจสอบข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
การนำเสนอข้อมูล	55

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิจัย	56
การปรับตัว (Redesign) ตามแนวทางของโรเบิร์ต ลีออคู๊ด	57
การปรับเปลี่ยนโครงสร้าง (Structure) ของหนังสือพิมพ์	99
การปรับเปลี่ยนรูปแบบ (Format) ของหนังสือพิมพ์	112
สาเหตุในการปรับตัว	119
ผลกระทบจากสถานะเศรษฐกิจถดถอย	126
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	133
สรุปผลวิจัย	133
อภิปรายผล	144
ข้อเสนอแนะ	148
รายการอ้างอิง	149
ประวัติผู้เขียน	154

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	โครงสร้างการทำงานของคณะทำงานในกระบวนการปรับตัว	66
2	ตัวอย่างหัวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์	71
3	ต้นแบบที่พัฒนาในระยะที่ 2	76
4	สรุปขั้นตอนการปรับตัวของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์	84
5	แบบฟอร์มงานถ่ายภาพ	91
6	แบบฟอร์มงานรูปจาก Image Centre	92
7	การประชุมข่าวของกองบรรณาธิการ	98
8	เปรียบเทียบหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์หน้า 1	100
9	การใช้พื้นที่ข้างหัวหนังสือพิมพ์หลังการปรับตัว	101
10	เปรียบเทียบหน้าบทบรรณาธิการ	104
11	เปรียบเทียบหน้าข่าวกีฬา	106
12	หน้าสรุปข่าว	107
13	เปรียบเทียบหน้า Outlook	110
14	หน้าศิลปวัฒนธรรม	111
15	การใช้ตารางจัดหน้า	113
16	การจัดหน้าก่อนการปรับตัว	114
17	การจัดหน้าหลังการปรับตัว	115
18	เปรียบเทียบหัวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์	116
19	บางกอกโพสต์ฉบับรายงานข่าวพิธีมอบเกาะฮ่องกงคืนให้จีน	117
20	โครงสร้างองค์กรของ บจม. โพสต์พัลลิตซิง	127
21	โครงสร้างองค์กรของ บจม. เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป	128
22	โครงสร้างองค์กรของ บ. บีซิเนสเดย์ จำกัด	129
23	หน้า Improve Your English With The Bangkok Post	142
24	จำนวนสมาชิกหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์	143